

Sygn.akt III AUa 425/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 września 2013r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Marek Szymanowski (spr.)

Sędziowie: SA Dorota Elżbieta Zarzecka

SA Bohdan Bieniek

Protokolant: Agnieszka Charkiewicz

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 26 września 2013 r. w B.

sprawy z odwołania B. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 19 grudnia 2011r. sygn. akt VU 1392/11

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 7 lutego 2013 r. sygn. akt V U 2105/12

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I i II w ten sposób, że skargę oddala,

II. odstępuje od obciążania B. S. kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego za II instancję.

Sygn. akt III A Ua 425/13

UZASADNIENIE

B. S. wniosła skargę o wznowienie postępowania w sprawie V U 1392/11 Sądu Okręgowego w Białymstoku zakończonej prawomocnym wyrokiem z 19 grudnia 2011 r. i zobowiązanie ZUS do wypłaty zaległej, niesłusznie wstrzymanej emerytury wraz z odsetkami za okres od 1 października 2011r. do 30 czerwca 2012 r. Jako podstawę wznowienia postępowania wskazała wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 13 listopada 2012 r. sygn. K 2/12.

Organ rentowy – Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. (k.10) pozostawił skargę do uznania Sądu w zakresie dotyczącym wznowienia wypłaty , natomiast w zakresie odsetek za okres od 1 października 2011 r. wniósł o jej oddalenie.

Sąd Okręgowy w Białymstoku wyrokiem z dnia 7 lutego 2013 r. wznowił postępowanie w sprawie VU 1392/11 Sądu Okręgowego w Białymstoku w ten sposób, że zmienił wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 19 grudnia 2011 r. i decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. z dnia 13 października 2011 r. i wznowił B. S. wypłatę

emerytury poczynając od 01 października 2011 roku. Żądanie zasądzenia odsetek przekazał do rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B..

Sąd Okręgowy ustalił, iż B. S. złożyła wniosek o emeryturę 10 grudnia 2008 r. Decyzją z 18 grudnia 2008 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. przyznał jej emeryturę od 1 grudnia 2008 r. Przed złożeniem wniosku o emeryturę jak i w okresie późniejszym do 30 czerwca 2012r. wnioskodawczyni pozostawała w zatrudnieniu.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzją z 13 października 2011 r. wstrzymał wypłatę emerytury od 1 października 2011 r., powołując się na art. 103a ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.). W uzasadnieniu wskazał, że wypłata emerytury podlega zawieszeniu z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia. Odwołanie od tej decyzji zostało oddalone wyrokiem z dnia 19 grudnia 2011 r. w sprawie V U 1392/11. Od wyroku tego nie wniesiono apelacji i jest on prawomocny od 9 stycznia 2012 r.

Sąd Okręgowy zważył, iż stosownie do treści art. 401¹ k.p.c. można żądać wznowienia postępowania również w wypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie.

Wyrokiem z dnia 13 listopada 2012 r. w sprawie K 2/12 Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, z 2010 r. Nr 40, poz. 224, Nr 134, poz. 903, Nr 205, poz. 1365, Nr 238, poz. 1578 i Nr 257, poz. 1726, z 2011 r. Nr 75, poz. 398, Nr 149, poz. 887, Nr 168, poz. 1001, Nr 187, poz. 1112 i Nr 205, poz. 1203 oraz z 2012 r. poz. 118 i 251), dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 r., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Wyrok ten został opublikowany w Dzienniku Ustaw z 22 listopada 2012 r. (Dz. U. 2012/1285).

Wyrok Sądu Okręgowego z 19 grudnia 2011 r. w sprawie V U 1392/11, wznowienia w której to sprawie żąda wnioskodawczyni, został wydany przy zastosowaniu art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707), dalej zwana ustawą z 16 grudnia 2010 r.

W ocenie Sądu Okręgowego istnieje zatem podstawa do wznowienia postępowania określona w art. 401¹ k.p.c. Nadto zachowany został termin do wniesienia skargi określony w art. 407 § 2 k.p.c. Przyjmując, iż orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego wywołuje skutki ex tunc. Sąd Okręgowy wznowił wypłatę świadczenia od dnia jej zawieszenia, czyli od dnia od którego niekonstytucyjny przepis miał zastosowanie do sytuacji prawnej wnioskodawczyni. Jako podstawę swoich rozstrzygnięć wskazał art. 412 § 2 k.p.c. w zw. z art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. i art. 464 §1 k.p.c.

Apelację od tego wyroku wywiódł organ rentowy, zaskarżając powyższy wyrok w całości i zarzucając Sądowi pierwszej instancji obrazę prawa materialnego tj. art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez przyznanie prawa do emerytury od dnia 1 października 2011 r. w sytuacji, gdy zapadły wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. nie miał wpływu na jej prawo do świadczenia i nie dawał podstawy do wznowienia postępowania w jej sprawie.

Wskazując na powyższe apelacja wnosi o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie skargi o wznowienie postępowania.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja jest zasadna.

Bezspornym w sprawie było B. S. złożyła wniosek o emeryturę w dniu 10 grudnia 2008 r. , a decyzją z dnia 18 grudnia 2008 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. przyznał jej to prawo od dnia 1 grudnia 2008 r. (k. 1, 51 akt rentowych). Zarówno przed złożeniem wniosku o emeryturę jak po jej przyznaniu wnioskodawczyni była nieprzerwanie zatrudniona jest w Urzędzie Miejskim w B. (k. 53 akt rentowych). Z uwagi na nierozwiązanie stosunku pracy wypłatę przyznanej emerytury zawieszono to samą decyzją , która ją przyznano (k. 50 a.r.). W związku ze zmianą stanu prawnego , polegającą na czasowej rezygnacji przez ustawodawcę z obowiązku rozwiązania stosunku pracy w celu realizacji prawa do emerytury - wypłatę tej emerytury wznowiono wnioskodawczyni decyzją z dnia 30.03.2010 r. od dnia 1 marca 2010 r. (k.88 a.r.). Następnie decyzją z dnia 13 października 2011 r. prawo do wypłaty emerytury ponownie zawieszono z uwagi na przywrócenie przez ustawodawcę obowiązku rozwiązania stosunku pracy przez ubezpieczonego - emeryta pozostającego w stosunku pracy (k. 107a.r.). Odwołanie od tej decyzji zostało oddalone wyrokiem z dnia 19 grudnia 2011 r. w sprawie V U 1392/11. Od wyroku tego nie wniesiono apelacji i jest on prawomocny od 9 stycznia 2012 r. Tegoż wyroku i decyzji w istocie dotyczy skarga o wznowienie postępowania.

Jak wiadomo wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. (K 2/12 OTK-A 2012/10/121) opublikowanym w Dzienniku Ustaw pod pozycją 1285 z dnia 22 listopada 2012 r. Trybunał Konstytucyjny stwierdził, iż art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, z 2010 r. Nr 40, poz. 224, Nr 134, poz. 903, Nr 205, poz. 1365, Nr 238, poz. 1578 i Nr 257, poz. 1726, z 2011 r. Nr 75, poz. 398, Nr 149, poz. 887, Nr 168, poz. 1001, Nr 187, poz. 1112 i Nr 205, poz. 1203 oraz z 2012 r. poz. 118 i 251), dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 r., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Dla przypomnienia wyjaśnić wypada, iż przedmiotowa ustawa z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 , Nr 257 poz. 1726) w swoim art. 6 dokonała zmiany w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych między innymi właśnie poprzez dodanie art. 103a. zgodnie z którym - prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Skutki zakresowej niekonstytucyjności przedmiotowego art. 28 są takie, iż z chwilą ogłoszenia sentencji wyroku w Dzienniku Ustaw utracił on moc w zakresie, w jakim przewiduje stosowanie art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy. Oznacza to, że obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą - jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury - nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od **8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r.** Natomiast przepis ten pozostaje nadal w obrocie prawnym i znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury w momencie jego wejścia w życie i później, tj. od 1 stycznia 2011 r. lub przed 8 stycznia 2009 r. Bezspornym w świetle powyższych ustaleń faktycznych winno być, iż wnioskodawczyni nie należy do kręgu osób, które prawo do emerytury nabyły w przedziale czasowym od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. kiedy to nie było obowiązku rozwiązywania stosunku pracy. Wnioskodawczyni nabyła prawo do emerytury decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. z dnia 18 grudnia 2008 r. od dnia 1 grudnia 2008 r. Zarówno przed złożeniem wniosku o emeryturę jak i po tej dacie , wnioskodawczyni była nieprzerwanie zatrudniona w Urzędzie Miejskim w B. . Z tej przyczyny już tą samą decyzją z dnia 18 grudnia 2008 r. przyznającą jej prawo emerytury, prawo to jednocześnie zawieszono. Nabycie przez nią prawa do emerytury miało to zatem niewątpliwe miejsce w stanie prawnym, w którym istniał obowiązek rozwiązania stosunku pracy przez osobę pozostającą w zatrudnieniu, która ubiegała się o świadczenia emerytalne. Stosownie bowiem do obowiązującego w okresie od 1 lipca 2000 r. do 07 stycznia 2009 r. przepisu art. 103 ust. 2a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 z zm.) - 2a. - prawo do emerytury ulegało zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego

bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Argumenty zatem Trybunału Konstytucyjnego przytoczone w uzasadnieniu wyroku z dnia 13 listopada 2012 r. , które zadecydowały o stwierdzeniu zakresowej niekonstytucyjności art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – nie przystają do sytuacji prawnej i faktycznej wnioskodawczynie. Wnioskodawczynie, bowiem przechodząc na emeryturę z dniem 1 grudnia 2008 r. była świadoma tego, że emerytura jej przyznana zostanie zawieszona, jeżeli nie rozwiąże stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą. Jak wcześniej wspomniano już w decyzji przyznającej tę emeryturę zawieszono jej wypłatę z tego właśnie powodu.

W tej sytuacji zapadły w dniu 13 listopada 2012 r. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. (K 2/12 OTK-A 2012/10/121) opublikowany w Dzienniku Ustaw pod pozycją 1285 z dnia 22 listopada 2012 r.- nie ma zastosowania do sytuacji prawnej wnioskodawczynie, a w szczególności nie stanowi on wystarczającej podstawy w rozumieniu 401⁽¹⁾ k.p.c. do wznowienia postępowania zakończonych prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 19 grudnia 2011 r. wydanym w sprawie III U 1392/11 (k. 10).

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok na zasadzie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 412 § 2 k.p.c. i wniesioną skargę oddalił.

O kosztach procesu orzeczono na zasadzie art. 102 k.p.c. odstępując od obciążenia tymi kosztami odwołującej się uznając, że okoliczności niniejszej sprawy za tym przemawiają. W chwil złożenia skargi o wznowienie ostatecznie uznanej za niezasadną nie było jasnym, jakie skutki wywrze orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego na sytuację prawną skarżącej. Dość powiedzieć, iż zarówno Sąd Okręgowy wydając wyrok uwzględniający skargę , jak i organ rentowy w odpowiedzi na skargę (k.6) wyprowadzali z orzeczenia Trybunału nietrafne wnioski. Nie bez znaczenie jest w tym zakresie też i to, że skarżąca od ponad roku już nie pracuje i utrzymuje się tylko ze świadczenia emerytalnego nabytego w związku z osiągnięciem pełnego wieku emerytalnego.